

KIRUNA KOMMUN

Dokumenttyp	Åtgärdsprogram
Dokumentansvarig	Kommunkontoret
Upprättad	2018-08-13
Antagen	Kf 2018-09-24, § 89
Senast reviderad	
Dokumentet gäller för	Kiruna kommun

Åtgärdsprogram för införande av separat utsortering av matavfall

1.1 Genomförande och tidsplan

Matavfallsinsamlingen är etappindelad. För etapp 1, 2 och 3 avser villor i kommunen. När det gäller verksamheter så kommer införandet för dessa ske parallellt med införandet för villor. Verksamheterna kan vara i behov av ombyggnation och därför ser Tekniska Verken ett behov av att införandet sker i dialog med respektive verksamhet. Införandet ska dock följa etappindelningen för villor, det vill säga först Kiruna centralort, sedan västra och östra kommundelen. Detta för att införandet ska bli så hanterbart som möjligt.

Tabell 1: Etappindelning matavfallsinsamling Kiruna kommun 2019-2020

Etappindelning	Genomförande	När
Etapp 1, villor	Under etapp 1 kommer matavfallsinsamlingen införas i Kiruna centralort. Etapp 1 är indelat i tre stycken delområden; Luossavaara och Kiruna C, Lombolo och Tuolluvaara (se bifogad kartbild).	Kvartal 1 och 2, 2019
Etapp 2, villor	Under etapp 2 kommer matavfallsinsamlingen införas i västra kommundelen. Etapp 2 är indelat i fem stycken delområden; Riksgränsen, Nikkaluokta, Jukkasjärvi, Laxforsen och Kurravaara.	Kvartal 3 och 4, 2019
Etapp 3, villor	Under etapp 3 kommer matavfallsinsamlingen införas i östra kommundelen.	Kvartal 1, 2 och 3, 2020
Verksamheter och flerbostadshus	Verksamheter och flerbostadshus arbetar Tekniska Verken med parallellt under hela införandeperioden.	Under hela införandeperioden, 2019-2020

1.2 Tömning och kärl

För villor kommer tömning av restavfallet ske var fjärde vecka, vilket är vanligt bland andra kommuner som infört matavfallsinsamling. Storleken på restavfallskärlet ska kunden välja och taxan är miljöstyrande. Detta innebär att ett större kärl kostar betydligt mer än ett mindre kärl. Flerbostadshus och verksamheter kan välja kärlestorlek och tömningsfrekvens (1-3 gånger per vecka) utifrån deras förutsättningar.

För villor kommer matavfallet att hämtas var fjärde vecka under vintertid och varannan vecka under sommartid. Matavfallskärlet kommer bli en brun tunna med avluftning. I kärlet kommer det finnas en "hylla", för att låta matavfallspåsen frysa vintertid innan den slängs ner i tunnan. På så vis minskar man risken för fastfrysningar. Precis som för restavfallet föreslås flerbostadshus och verksamheter kunna välja tömningsfrekvens (1-3 gånger per vecka) utifrån deras förutsättningar.

1.3

1.4 Behandling och transport

När matavfallet behandlas biologiskt istället för att förbrännas, finns även möjlighet att ta tillvara den växtnäring som finns i avfallet. Framförallt fosfor har identifierats som en potentiell bristvara i framtiden och genom att ersätta konventionell konstgödsel med rötrest eller kompost bidrar biologisk behandling av matavfall till ett hållbart lantbruk.

Tekniska Verken arbetar för att få köra matavfallet till Bodens biogasanläggning eller till HRS Miljø i Norge. Tekniska Verken har låtit konsulter från Miljö & Avfallsbyrån räkna på miljövinsten

att köra matavfallet till Bodens biogasanläggning. Trots det stora avståndet till denna behandlingsanläggning är matavfallsinsamling i Kiruna miljömässigt motiverad. Bränsleförbrukningen för transport av matavfall från Kiruna till behandlingsanläggningen i Boden har beräknats till ca 215 liter enkel väg¹, vilket ska jämföras med den energipotential som finns i matavfallet. Tekniska Verken kommer försöka nyttja returtransporter så långt det är möjligt. En lastbil med släp rymmer cirka 30 ton matavfall vilket motsvarar ca 3000 liter bränsle². Det innebär att avståndet till en behandlingsanläggning skulle kunna vara cirka sju gånger längre innan miljönyttan av insamlingen ätit upp av bränsleförbrukningen för transport.

HRS Miljø komposterar idag en stor andel av det matavfall som samlas in, men en del av matavfallet skickas även till produktion av biogas. I dagsläget finns inte någon tillfredsställande logistiklösning för transport till biogasanläggning, på grund av detta skickas största delen av matavfallet till kompostering. Enligt HRS Miljø kommer anläggningen som de levererar till idag ha en biogasanläggning färdig inom 2-3 år. Komposteras matavfallet kan växtnäringen tas tillvara och återföras i näringskedjan, dock går energin förlorad i form av värme.

Största miljövinsten är att producera biogas av det matavfall som kommer samlas in i Kiruna. Men kompostering är också ett bra alternativ, långt mycket bättre än dagens hantering. Tekniska Verken kommer begära prisuppgifter på de olika alternativen och efter det utvärdera alternativen utifrån miljönyttan och det ekonomiska perspektivet.

1.5

1.6 Informationsinsatser

Andra kommuner som infört matavfallsinsamling har lyft fram informationsinsatser som bland det viktigaste verktyget för ett lyckat resultat. Informationsinsatser ska påbörjas i ett tidigt skede för att förbereda kommuninvånare och verksamheter. Efter att införandet genomförts är det viktigt att kontinuerligt och återkommande upprätthålla intresse och engagemang, informationsbehovet tar aldrig slut. Uppföljning och återkoppling är viktigt, och inte minst att kommunicera ut detta till kommuninvånarna och verksamheter. Insamlade mängder, kvalitet på det insamlade matavfallet och producerade nyttigheter och användning kan vara intressant att berätta om. Att informera om avvikelser är viktigt, exempelvis om hushåll gör fel. Exempel kan vara att fel avfallspåse använts eller att avfallet är felsorterat.

Under kommunkoncerndagen och Kirunafestivalen stod personal från Tekniska Verken och informerade om matavfallsinsamlingen, samt visade upp kärl, matavfallspåsar och behållare till dessa. I samband med kommunkoncerndagen skrevs även en artikel till Kiruna Information. Responser från allmänheten har varit god och införandet välkomnas.

Tekniska Verken avser att använda flera olika typer av informationskanaler, allt från sociala medier till tryckt material. Under oktober 2018 planeras ett lättförståeligt och kortfattat informationsblad skickas ut tillsammans med fakturorna. Fritidshuset kommer få samma informationsblad, men vid fakturautskicket i mars 2019. Även en broschyr kring matavfallsinsamlingen kommer tas fram och delas ut till hushållen. I samband med att villorna får sina kärl utkörda kommer de även få matavfallspåsar, behållare och ett informationsblad om hur sorteringen fungerar.

¹ Antaganden för beräkning: körsträcka = 300 km, bränsleförbrukning = 7 liter per mil

² Nyckeltal från Avfall Sverige: Energpotential i matavfall motsvarar 0,1 liter bensin per kilo matavfall.

Informationsblad och broschyr kommer Kirunabostäder och andra aktörer få ta del av och lämna till sina hyresgäster.

Tekniska Verken avser att fortsätta planera för informationsinsatserna för kommande år.

Nya Taxor

Prognosen för nuvarande budget 2018 visar ett överskott på ca 2 miljoner. Detta gör att inga taxehöjningar kommer att behövas under 2019. I november/december beslutar kommunfullmäktige om taxa för efterföljande år. En mer utförlig beskrivning av den miljöstyrande taxan redovisas i ordinarie budgetprocess inför år 2019.

1.7 Mål kring matavfallsinsamling i Kiruna kommuns avfallsplan 2019–2022

I arbetet med att ta fram en ny kommunal avfallsplan tas det fram mål och aktiviteter kopplade till matavfallsinsamlingen. Ny avfallsplan börjar gälla efter att kommunfullmäktige antagit planen, preliminärt förväntas detta ske i början av 2019.

1.8 Tömningsuppdraget för hushållsavfall

Under april månad 2018 skickade avdelning VA/Renhållning ut en skarp anbudsfrågan kring entreprenad på insamlingen av mat- och restavfall, det vill säga hushållsavfallet. Efter att anbudet inkommit har Tekniska Verken beslutat att fortsätta sköta insamlingen av hushållsavfallet i egen regi.

Avdelning VA/Renhållning har inväntat med att skicka ut anbudsfrågningar på 2-facksbilar i och med att entreprenadfrågan inte ännu varit beslutad. Anbudsfrågningar på 2-facksbilar lades ut under vecka 23. Leveranstiden för 2-facksbilar är lång, och troligen kommer dessa inte hinna levereras innan årsskiftet. Detta innebär att tömning av mat- och restavfall kommer ske med 1-facksbilar till en början. Rent praktiskt kommer detta innebära att renhållningen kommer behöva köra två rundor för att hämta mat- och restavfall. Detta är givetvis inte optimalt, men något som måste ske tills nya 2-facksbilarna är levererade. Avdelning VA/Renhållning uppskattar att bilarna är leveransklara under första kvartalet 2019.

Tekniska Verken undersöker även möjligheten att kunna börja köra renhållningsbilarna med HVO-diesel. HVO är en förnybar diesel som minskar dieselbilens utsläpp av koldioxid, vilket bidrar till en mindre miljöpåverkan. Detta är ett steg mot Tekniska Verkens verksamhetsmål om att bli klimatneutrala till 2025. I dagsläget finns dock ingen leverantör av HVO-diesel i Kiruna.